

Magistrát města Brna, Odbor dopravy

23. zasedání Komise dopravy Rady města Brna
konané dne 15. února 2016

Název:

Kontrola parkování v historickém jádru (mimo pěší zónu)
v souvislosti se zavedením oblastí placeného stání

Obsah:

- Důvodová zpráva (str. 2-4)
- Kontrola parkování v historickém jádru (mimo pěší zónu) v souvislosti se zavedením oblastí placeného stání (str. 5-7)

Návrh usnesení:

Komise dopravy Rady města Brna
d o p o r u č u j e

Radě města Brna

s c h v á l i t

kontrolu parkování v historickém jádru (mimo pěší zónu) v souvislosti se zavedením oblastí placeného stání
ve variantě:

Varianta 1 - Kontrola pomocí kamery na vjezdu do centra a závor na výjezdu

Varianta 2 – kontrola pomocí Městské policie

Varianta 3 – kontrola pomocí mobilního kamerového systému

která tvoří přílohu tohoto materiálu

u l o ž i t

vedoucímu OD MMB zajistit pokračování přípravy projektu realizačního projektu Strategie parkování ve městě
Brně ve Variantě ...

T: bezodkladně

Zpracováno dne: 7. února 2017

Zpracoval:

Předkládá:

Odbor dopravy MMB

Ing. Vladimír Bielko
vedoucí OD MMB

Důvodová zpráva

Odbor dopravy MMB se podrobně zabýval systémem řešení problematiky zavedení kontroly parkování v historickém jádru (mimo pěší zónu) v souvislosti se zavedením oblastí placeného stání. Tato problematika nebyla v takové podrobnosti řešena ani prověřena v původní studii po právní stránce ani ve Strategii pakování ve městě Brně. Vzhledem ke všem argumentům a právní nejistotě z hlediska zavedení závorového systému v MPR, kdy tato problematika v ČR a takovém rozsahu nebyla dosud řešena, připravil OD MMB materiál týkající se podrobného právního rozboru.

Po konzultaci s právníky ODSČ MMB z hlediska právní jistoty z pohledu vymáhaní přestupků a s tím související požadované respektovanosti zaváděného systému bylo provedeno právní posouzení možných dopadů.

Na základě nově vypracovaného právního rozboru jsou navrženy tři varianty řešení kontroly parkování v historickém jádru (mimo pěší zónu) v souvislosti se zavedením oblastí placeného stání, kde jsme vycházeli ze tří možných variant kontroly systému:

Varianta 1 - Kontrola pomocí kamery na vjezdu do centra a závor na výjezdu

Varianta 2 – kontrola pomocí Městské policie

Varianta 3 – kontrola pomocí mobilního kamerového systému

Varianty (klady a záporny) jsou podrobně popsány v příloze 1 tohoto materiálu a dále v důvodové zprávě jsou uvedeny závěry z právní analýzy k možnostem organizování dopravy v centru města Brna.

Varianta 1 vykazuje nejvyšší pořizovací náklady, její nespornou výhodou je vysoká respektovanost a vymahatelnost nařízení statutárního města Brno o zpoplatnění stání na vymezených úsecích místních komunikací. Varianta 2 a 3 jsou technologicky podobné varianty, kdy ve variantě 2 nepřetržitý dohled je zajišťován z kapacit městské policie pomocí mobilních datových zařízení, u varianty 3 je dohled zajišťován mobilním kamerovým systémem v rámci kontroly rezidentního parkování. U variant 2 a 3 se však nedá předpokládat úspěšnost výběru poplatků za parkování v rádech blížících se 100 %.

Závěr z právní analýzy k možnostem organizování dopravy v centru města Brna

a) Popis navrhované organizace k právnímu posouzení

Záměr regulace dopravy v centru Brna, který počítá se zavedením oblastí obce, ve kterých lze vymezené místní komunikace nebo jejich části užít ke stání silničního motorového vozidla za stanovenou cenu (tyto oblasti jsou označovány též jako zóny placeného stání – dále též „ZPS“) ve smyslu ustanovení § 23 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích (dále jen „ZPK“). V rámci zvažovaného záměru se předpokládá řešení s těmito parametry:

- Centrum Brna by mělo být vymezeno jako zóna placeného stání (ZPS), přičemž na vjezdu by byla naskenována registrační značka vozidla.
- Po vjezdu do ZPS by uživatel vozidla měl stanovenou bezplatnou dobu (20 minut) na užití pozemních komunikací v ZPS. Pokud by tuto bezplatnou dobu překročil, musel by zaplatit cenu za užití pozemních komunikací ke stání vozidla v ZPS.
- Dohled nad režimem (sledování bezplatné doby a ověření uhrazení ceny) by měl zajišťovat systém závor na výjezdu.
- Předpokládá se, že závora nepropustí uživatele pozemní komunikace, který překročí bezplatnou dobu výskytu ve vymezené oblasti a zároveň nezaplatí stanovenou cenu za užití ZPS.

b) Závěry z právní analýzy

- V případě zvažovaného záměru hrozí rozpor se zákonem. Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, stanoví, že každý může bezplatně užívat pozemní komunikace běžným způsobem a za běžnými účely v mezech právních předpisů upravujících provoz na pozemních komunikacích, pokud zákon nestanoví jinak. Omezit právo bezplatně užívat pozemní komunikace lze pouze zákonem. Zákonný podklad pro zvažovaný záměr (§ 23 zákona o pozemních komunikacích) dává možnost obci regulovat pouze stání vozidel na místních komunikacích na jejím území, nikoliv jinou formu užívání místní komunikace. Omezení jiných forem užívání místní komunikace je v rozporu se zákonným zmocněním obce.
- Uvedený rozpor (dle bodu I.) nelze osetřit stanovením bezplatného časového úseku k užití vymezené oblasti obce, jelikož nelze předem na základě časového úseku rozlišit, kdy se jedná o užití místní komunikace formou stání a jinými formami.
- Další rozpor zamýšleného záměru s právním řádem hrozí v nedodržení zásady proporcionality při vydávání nařízení, kterým se vymezují ZPS. Právní řád poskytuje obci jiné prostředky, které jsou schopny naplnit sledovaný legitimní cíl stejně dobře při menším zásahu do práv adresátů, resp. aniž by došlo k zásahu do těchto práv. Za legitimní cíl je v tomto kontextu nutno považovat výlučně regulaci dopravy na území obce za účelem ochrany kulturní, sociální či historické funkce oblasti obce nebo snížení ekologického a dopravního zatížení oblasti obce.
- Dalším rizikem zamýšleného záměru by mohl být rozpor s právem na ochranu osobních údajů. Pořizování fotografií řidičů je potenciálně v rozporu s oprávněním obce zpracovávat osobní údaje.
- Jako alternativní regulaci dopravy s režimem placeného stání navrhoje zpracovatel systém zón placeného stání (ve smyslu § 23 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích), který nезahrnuje systém závor na výjezdu.

c) Shrnutí závěrů analýzy

Na základě provedené analýzy dospěl zpracovatel k následujícím závěrům:

- V rámci této alternativy by úhrada ceny za stání byla zajištěna předem prostřednictvím vydaných parkovacích karet či parkovacích automatů a respektování ze strany uživatelů by bylo zajištěno následným monitoringem (např. ručním monitoringem s využitím čteček či monitoringem automatizovaným s využitím monitorovacích vozů apod.).
- Případně lze jako alternativu (ovšem za současného právního stavu velmi nepraktickou) zvažovat stanovení místního poplatku za povolení k vjezdu motorového vozidla do vybrané části obce nebo vybraného místa (ve smyslu § 10 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích).
- V případě druhého nastíněného řešení by bylo třeba zajistit respektování zákonných omezení – vynětí zákonem vymezených osob z poplatkové povinnosti, umožnění průjezdu osobám, které jsou oprávněny vjíždět do oblasti nehledě na místní úpravu dopravy, a stanovení sazby poplatku s ohledem na maximální zákonné výši.
- V současné chvíli je Parlamentem České republiky projednávána novela (byla po prvním čtení přikázána k projednání sněmovním výborům), která by měla maximální sazbu poplatku podstatně zvýšit, a to z 20 Kč na den na 200 Kč na den (tato maximální sazba poplatku za vjezd odpovídá v stávajícím systému - parkování návštěvníků po dobu cca 5 hod za parkování a není v souladu se Strategií parkování ve městě Brně)

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem nedoporučuje OD MMB variantu 1, jelikož zde může dle právního rozboru nastat rozpor se současnou legislativou, navíc realizace systému je časově a finančně nejnáročnější.

Z výše popsaných výhod a nevýhod a kriteriálního zhodnocení variant a zhodnocení nákladů se jeví jako ekonomicky nejvýhodnější varianta 3, která uvažuje kontrolu parkování pomocí mobilního kamerového systému. Důvod finanční úspory této varianty je sjednocení se systémem kontroly rezidentního parkování v celém Brně.

Odbor dopravy MMB na základě právního posouzení, efektivity, nákladovosti a jednotnosti kontrolního systému připravovaného systému parkování ve městě Brna doporučuje ke schválení VARIANTU 3.

Kontrola parkování v historickém jádru (mimo pěší zónu) v souvislosti se zavedením oblastí placeného stání

Varianta 1 - Kontrola pomocí kamery na vjezdu do centra a závor na výjezdu

Varianta 1 předpokládá monitoring na vjezdu do centra pomocí kamer, kdy bude zaznamenána RZ vozidla a na výjezdu z centra bude prověřeno, zda tato RZ má uhraněný poplatek za parkování. Systém bude napojen na databázi parkovacích oprávnění (návštěvníci, rezidenti, abonenti).

Výhodou systému je vysoká respektovanost, kdy bez uhranění poplatku (i dodatečně v oblasti závor) nebude řidič dovoleno opustit danou oblast pomocí zavřených závor. Vzhledem k tomu, že bude případné neuhranění poplatku napraveno přímo u závor má tato varianta oproti ostatním také menší nároky na administrativu v následných správních řízeních. Další výhodou jsou menší nároky na lidské zdroje Městské policie, která má v současnosti na kontrolu centra cca 10 strážníků, počet strážníků by mohl být snížen, jelikož kontrola parkovacích oprávnění bude probíhat automaticky.

Nevýhodou varianty je pravděpodobný rozpor s platnou legislativou, na nějž upozorňuje právní rozbor, jelikož není možné dokázat, zda řidič opravdu parkoval nebo pouze popojízděl po dané oblasti. Nebude možné taky rozpoznat, zda parkoval v příslušném režimu, pro které má parkovací oprávnění, což bude generovat soudní spory. Další nevýhodou je pořizovací cena a náročnost celkového technického řešení oproti ostatním variantám, které může vykazovat poruchy, které zamezí plynulosti provozu v centru (např. porucha závor). Jednou ze záporů je také úbytek parkovacích stání v důsledku zřizování závor na úkor uličního prostoru.

Náklady +	Náklady -
Projektová dokumentace	Lidské zdroje MP, administrativa
Stavební úpravy, napojení na síť	
Technické zařízení (závory, kamery)	
Ztráta parkovacích stání	

Varianta 2 - Kontrola pomocí Městské policie

Varianta 2 předpokládá monitoring výhradně pomocí strážníků Městské policie, kteří budou pomocí tabletu nebo mobilu napojeni na databázi parkovacích oprávnění a v reálném čase budou moci vyhodnotit dle RZ, kdo parkovací oprávnění má a kdo ne. Jedná se o zachování současného stavu s výjimkou změny pořizování parkovacích oprávnění a jejich kontroly pomocí jednotné databáze.

Výhodou jsou oproti variantě 1 malé pořizovací náklady na zařízení pro strážníky, pomocí kterých bude probíhat napojení do databáze parkovacích oprávnění.

Nevýhodou varianty je stejná případně vyšší náročnost na lidské zdroje Městské policie (záleží na intenzitě kontroly). Oproti variantě 1 bude náročnější administrativní vypořádání díky správním řízením a menší pravděpodobnost zjištění provedených přestupků oproti variantě 1 a 3 (záleží na intenzitě kontroly).

Náklady +	Náklady – (rozpočet MP Brno/počet zaměstnanců)
Lidské zdroje MP včetně Technické zařízení	654 tis. Kč/1 zaměstnanec MP Brno
Možný předpoklad kontroly hlídkami	32 700 tis. Kč/50 zaměstnanců MP Brno
Výkon / náklady	Hodnocení - nedostačující

Varianta 3 - Kontrola pomocí mobilního kamerového systému

Varianta 3 předpokládá monitoring pomocí mobilního kamerového systému, který bude napojen na databázi parkovacích oprávnění a bude moci vyhodnotit dle RZ, kdo parkovací oprávnění má a kdo ne. Tento systém bude uplatňován ve všech ostatních oblastech rezidentního stání na území celého města (tzv. jednotný systém kontroly parkovacích oprávnění).

Největší výhodou je jednotnost celého systému kontroly ve všech oblastech rezidentního stání v Brně. Další výhodou jsou menší nároky na lidské zdroje Městské policie, která má v současnosti na kontrolu centra cca 10 strážníků, počet strážníků by mohl být snížen, jelikož kontrola parkovacích oprávnění bude probíhat automaticky, popřípadě by se mohli strážníci zaměřit na překážky silničního provozu a na důslednější odtahy neoprávněně zaparkovaných vozidel na vyhrazených parkovacích místech. Z těchto míst má město vysoký příjem z místních poplatků (MČ) a současně je to i požadavkem občanů a firem, kteří si na obsazování vyhrazených parkovacích míst neustále stěžují.

kontroly v obou variantách). Náklady -
Náklady +

Technické zařízení (mobilní kamerový systém) - náklady budou poměrově v centru nižší, jelikož systém bude funkční v celém Brně

Kriteriální zhodnocení variant

Kritérium	Varianta 1	Varianta 2	Varianta 3
Nároky na lidské zdroje (MP, administrativa)	1	3	2
Vymahatelnost poplatků za parkování	1	3	2
Finanční náročnost varianty	3	1	1
Soulad s legislativou	3	1	1
Riziko poruchovosti systému	3	1	1
Náročnost zavedení systému	3	1	1
Majetkováprávní příprava	3	1	1
Celkem	17	11	9

Pozn.: 1 – nejlepší známka, 3 – nejhorší známka